GAZETA LWOWSKA.

W Poniedziałek **Nro. 41.** 11. Marca 1816.

Wiadomości kraiowe.

Ze Lwowa. C. K. Gubernium Galicyyskie ogłosiło drukiem następuiący okólnik (*który w urzędowem tłumaczeniu umieszczamy*):

Nayiaśnieyszy Pan raczył naywyższą Uchwałą z dnia 1. Grudnia r. z. względem wolnego przenoszenia professyi i praw, następuiące ustanowić zasady:

1. Każdemu professyoniście wolno obrać dla siebie stanowisko w tym Powiecie, w którym otrzymał pozwolenie; albowiem z iedney strony on tylko sam osądzić może, które stanowisko do dobrego opędzenia swey professyi iest naystosownieysze, i dla własnego interessu ile tylko możności strzedz się będzie, by równemu sobie professyoniście, któregoby konkurencya iemu szkodzić mogła, nie przeszkadzał; z drugiey zaś strony, to nawet od własney professyonisty woli nie zależy, znaleźć dla opędzenia swoiey professyi w iedney i tey samey okolicy w okręgu kilku domów przyzwoitego stanowiska.

Jak długo zatem professyonista w tém mieyscu, dokąd mu prawo początkowie wydano, zostaie, to wprawdzie nie ogranicza go się bynaymniey co do wyboru stanowiska swego, lecz czyni go się tylko obowiązanym, o każdey odmianie donosić Zwierzchności mieyscowey, aby ta wszystkie professye na widoku miała, i w przypadkach, gdzie nie tylko mieysce składu wygotowanych produktów rzemieślniczych, ale i warsztatu odmienionem będzie, rozpoznać mogła, czyli takowemu przeniesieniu, co z ważnych względów policyynych nie iest na zawadzie.

2. Przeniesienie professyi lub prawa, z iednego Powiatu mieyscowego do drugiego, na wolę professyonistów więcey nie będzie zostawionem, gdyż nie tylko, że przez toby ustawa cechowa zawikłaną została, ale także, że przez takowe samowolne przeniesienia, uchylanoby się od prawa, którego udzielenie na professyę, Zwierzchności mieyscowey w pierwszey Instancyi przystoi.

Przy rozpoznaniu, czyli przeniesienie professyi z iednego Powiatu do drugiego, dopuszczonem bydź może, zwykłe przełożenia drugich podobnych professyonistów, i skargi na skrzywdzenia, nie mogą Władzóm za zasadę służyć, ale tylko na te przeszkody wzgląd mieć należy, które się z względów policyynych, albo tez z ustawy rzemieślniczey, i podług trwaiących ustaw, względem udzielenia praw, pokażą.

Tylko względem tych professyy policyynych, które codzienne potrzeby do życia dla Publiczności przedaią, przy rozsadzeniu onych na to baczność mieć należy, aby one w bliskości tey Publiczności znaydowały się, dla którey usłużenia przeznaczonemi są.

3. Ponieważ udzielenia prawa na professye, ustawom taryfowym podlegaiące, prawdopodobnością odbytu są obwarowane, i ograniczone, przez co professyonista przy wyznaczonym mu prawnym zysku mieyskim, w stanie utrzymania znayduie się; przeto też przy wydawaniu pozwoleń na przeniesienia takowych professyy, także na ten warunek wzgląd mieć potrzeba.

Ten więc naywyższy przepis obwieszcza się, na mocy naywyższego Wyroku Kancelaryi nadworney, na dniu 7. Grudnia r. z. do liczby 21843. zapadłego, nie tylko wszystkim Urzędóm Cyrkularnym, i Zwierzchnościóm mieyscowym, dla ścisłego dopełnienia, ale też wszystkim professyonistóm dla ich wiadomości i zachowania.

W Lwowie dnia 5. Stycznia 1816.

Franciszek Baron Hauer,
Prezes gubernialny.
Józef Van Roy,
Konsyliarz gubernialny.

P. Jgnacy Zawadzki, właściciel Zalesia w Cyrkule Czortkowskim, ofiarował z powodu rocznicy urodzin N. Pana 150 ZR. na utworzony w Wiedniu dla Ces. Austr. Inwalidów nowy fundusz, 50 ZR. dla dwoch nayuboższych mieszkańców pogorzałego w r. 1815tym miasteczka Kałusza, a 100 ZR. dla poddańczey gminney kassy Zalesiowskiey.

Na utworzenie szwadronu pułku ułanów, Imieniem N. Pana zaszczyconego, ofiarowali znowu w Cyrkule Myślenickim: PP. Romer

i Jezierski, posiadacze części w Łgocie, po 18 ZR.; JX. Gluziński Pleban w Inwałdzie 10 ZR.

Z Medyolanu d. 20. *Lutego.* — W rocznice urodzin N. Cesarza i Króla ogłoszono tu Patent, w którym J. C. K. Mość oświadczył: iż zaraz po powtórnem obięciu w posiadanie Lombardzko Weneckiego Królestwa, zwrócił naytroskliwszą uwagę na wierzycieli kraiowych; że zaś byłe Królestwo Włoskie między kilka Państw podzielonem zostało, a te przyiąć maią w stosunku na siebie ciężary onegoż, których ilość na nie przypadaiąca, dopiero po (nieukończonych iescze dotychczas) układach oznaczoną bydź może, przeto nie chcąc J. C. K. Mość wstrzymywać dłużey wypłaty prowizyi, należących się wierzycielom kraiowym, raczył rozporządzić, aby począwszy od d. 1. Stycznia r. b. wypłacano, iak dawniey, co pół roku prowizyę od pożyczonych Kraiowi kapitałów, tudzież od summ wpisanych w księgę długu kraiowego, a zebranych ze sprzedaży dóbr gminnych. Przedsięwzięto iednakże środki, ażeby aż do zupełnego oznaczenia kraiowego długu Medyolańskiego, rzeczone prowizye tylko C. K. Poddanym wypłacanemi były.

Z Pawii d. 21. *Lutego.* — N. Cesarz i Król wyiechawszy z Medyolanu, i zabawiwszy w Crema i Lodi dni kilka dla zwiedzenia wszystkich tamecznych instytutow publicznych, ziechał dnia wczorayszego po południu w pożądanem zdrowiu do naszego miasta. N. Cesarzowa i Królowa przybyła tu także godziną wcześniey, iadąc prosto z Medyolanu. Oboie Cesarstwo Ichmość wysiedli w pałacu Margrabiego Botta.

Wiadomości zagraniczne.

Włochy.

Dostrzegacz Austryacki pisze, iż N. Cesarzowa Marya Ludwika, Xiężna Parmy, Piacencyi i Gwastalli, spodziewana iest niezadługo w Parmie. Monarchini ta ma około 18 lub 20go Marca ziechać do Werony, i widzieć się tam z Nayiaśnieyszym Cesarzem Austryackim, Oycem swoim.

W Neapolu obchodził dnia 12. Lutego stoiący tam dotychczas korpus woyska Austryackiego, z naywiększą uroczystością rocznicę urodzin Monarchy swoiego. Po nabożeństwie i woyskowey paradzie częstował polny Marszałek Porucznik Hrabia Nugent Austryackich, Neapolitańskich i obcych Officerów, a Xiążę Jabłonowski, Ces. Austr. Poseł przy Dworze KrólaJmci oboiey Sycylii, Ciało dyplomatyczne, Ministrów i Urzędników dworskich Neapolitańskich, oraz znakomitych Cudzoziemców. Wczasie nabożeństwa i uczty huczały działa w zamkach Neapolu.

Brazyliia i Portugaliia.

Xiążę Rejent Portugalski wydał dnia 16. Grudnia r. z. w Rio-Janeiro (stolicy Brazylii) wyrok, w którym Brazylii nadał tytuł Królestwa, i postanowił, że Królestwo Portugalskie, obie Algardye i Brazyliia, maią składać iedno Królestwo pod nazwiskiem: Połączone Królestwo Portugalii, Brazylii i obu Algardyi.

Według doniesień z Lizbony nie szedł od XV. wieku handel Portugalski tak żywo, iak teraz. Wielu bogatych kupcow z Kadyxu, Malagi i innych przybrzeżnych miast Hiszpańskich osiadło w Portugalii. Mądre prawidła Rządu daią tym przychodniom opiekę i wolność. Duch tolerancyi rozszerza się z Lizbony po całem Królestwie. Kupcy Niemieccy otrzymali pozwolenie wystawienia sobie w Lizbonie Kościoła, luboć się Duchowieństwo Portugalskie temu sprzeciwiało. Handel z obiema Indyami, z Brazyliią i z zostaiącemi teraz w powstaniu Prowincyami Ameryki południowey (Hiszpańskiey), zakwitnął wielce, ponieważ się Rząd nim opiekuie. Wysyłaią z Lizbony bardzo znakomitą ilość płodow Europeyskich. Od początku r. 1815go wypłynęło 460 okrętow, naładowanych temi płodami, do Ameryki południowey, osobliwie do Rio-Janeiro. Co tydzień płynie bat pocztowy z listami do Brazylii. Od czasu pobytu Familii Królewskiey w Rio-Janeiro, powiększył się bardzo w Portugalii obieg gotowych pieniędzy; summy odebrane w przeciągu 18tu miesięcy z Ameryki, wynoszą blisko 51 miliionow.

Według listów z Lizbony pod d. 2. Lutego, przeraziło mieszkańców w nocy d. 1. t. m. trzęsienie ziemi. Pierwsze było o północy nie bardzo mocne, obudziło iednak mieszkańców ze snu. Zdawało się, iż łóżka podnosiły się do góry i powoli upadały; lecz o godzinie 1wszey było dosyć mocne, i długo trwaiące. Sprzęty i wszystko, co na ścianach wisiało, poruszyło się; dzwony na wieżach odzywały się, i belki trzeszczały. Powstał zgiełk we wszystkich domach. Krzyk kobiet i dzieci, bieganie po piętrach tam i nazad wystawiało okropny widok. Wielu wybiegło na pół obranych z domu, żałośnie wołaiąc: Misericordia! misericordia! i szukało wolnego mieysca. Trzęsienie to

nie było tak mocne, iak roku 1807, lecz dłużey trwało, bo przeszło minutę. Gdy się uspokoiło, położono się spać; aliści o w pół do 7mey zrana nastąpiło trzecie trzęsienie, równie mocne, lecz nie tak długie; dosyć iednak trwogi narobiło. Opatrzność oddaliła niebezpieczeństwo; nie zdarzyło się żadne nieszczęście; niektóre atoli mury popękały, i w kilku domach zawaliły się pułapy. Dnia 2. Lutego nie było trzęsienia. Maytkowie na okrętach słyszeli mocny szum wody.

Ameryka południowa.

Należy to do dziwów czasu naszego, i zaledwie poiąć można, iak Kray Nowey Grenady, maiący 69,000 mil czworograniastych i trzy miliony ludności, chce się (*iakeśmy iuż w 38mym Nrze Gazety naszey donieśli*) poddać temu samemu Mocarstwu, od którego się północni bracia iego przed 25ma laty, po 7letniey, niszczącey woynie oderwali. Według dziennika oblężenia Kartageny (umieszczonego w Gazetach Angielskich), nie zdaie się, aby mieszkańcy zostawali w takiey biedzie i tak się lękali przewagi Hiszpańskiey, żeby poddanie się Anglii koniecznem się dla nich stać miało. Owszem, twierdza broniła się mężnie i szczęśliwie, a mieszkańcy szydzili z ognia oblegaiących Hiszpanow; kobiety nawet występowały na ganki domów, i zagrzewały walczących do nowych usiłowań okrzykiem: Niech żyie Oyczyzna! A gdy Dowodca Hiszpański, w rocznicę ogłoszenia niepodległości Nowey Grenady, główny szturm do Kartageny przypuścił, odparli go dzielnie oblężeńcy, a Hiszpanie wielką stratę ponieśli. Działo się to d. 12. Listopada r. z. Ponawiano potem szturm dwarazy, lecz zawsze bezskutecznie. Według ostatnich doniesień, nie miała ieszcze Kartagena przeciętego sobie dowożu żywności.

Według zapewnienia Gazety Londyńskiey Times, odebrano d. 12. Grudnia r. z. na wyspie Trynidad z Margaryty wiadomość, że mieszkańcy tameczni danego im niedawno od Hiszpańskiego Jenerała Morillo Gubernatora wypędzili, i znowu się niepodległymi ogłosili. Za ich przykładem poszły Kumana, Barcellona, Guiana, iednem słowem, wszystkie Prowincye Wenezueli. Ta nowa rewolucya przyszła do skutku naybardziey za pomocą Sambosow (rodowitego pokolenia Amerykańskiego), którzy połączyli się byli dawniey z Hiszpanami dla pokonania powstańców, a teraz znowu na ich stronę przeszli, i znieśli wraz z nimi małe załogi, które Jenerał Morillo był zostawił, przedsiębiorąc wyprawę przeciw Kartagenie.

Hiszpania.

Według doniesień pism publicznych mówią w Hiszpanii powszechnie o tem, że nowe woysko do Ameryki posłanem, a dowództwo nad niem Jenerałowi Hrabiemu Abisbal powierzonem będzie. Pułki stoiące w Andaluzyi, odebrały rozkaz wsiadania na okręty.

Listy z Korunny (umieszczone w Gazecie Londyńskiey Times) donoszą, że zaczęła się iuż sprawa Officerów Hiszpańskich, którzy w spisek (powieszonego roku zeszłego) Jenerała Porliera uwikłanymi byli. Gweryllowie (konni ochotnicy podczas woyny Hiszpańskiey) nie przestaią niepokoić Kraiu. Jeden ich oddział był d. 19. Stycznia w Vigo, żądał żywności i zabrał kassę publiczną. Kilkoma dniami wprzódy był drugi oddział gweryllów w mieście Padron, odległem o 3 godzin drogi od S. Jago.

Wyrok Królewski, powracaiący Don Pedrowi Cevallossowi urząd pierwszego Ministra, brzmi iak następuie:

„Poznawszy bezzasadność pobudek, które mię nakłoniły odebrać W. Panu mieysce pierwszego mego Ministra, a będąc przekonany dostatecznie o gorliwości, dokładności i przychylności, z któremi WPan w naydraźliwszych czasach mego panowania służyłeś mi i Kraiowi, przywracam go do sprawowania urzędu mego pierwszego Ministra, polecaiąc mu niezwłocznie obięcie onego.“

Dan w pałacu Królewskim dnia 26. Stycznia 1816.

Oto iest dosłowna treść Wyroku Królewskiego, na mocy którego Don Filip Gonzales Vallejo, były Minister Przychodów i Skarbnik Królestwa, oraz dotychczasowy Dyrektor rękodzielni Królewskich, z urzędu swoiego złożonym został:

„Chcąc dadź uroczysty dowód moiego zamiłowania sprawiedliwości, oraz nazawsze odstraszaiący przykład dla tych Poddanych moich, którzy, nadużywaiąc zaufania moiego i gorącego pragnienia szczęścia Ludu moiego, zbliżaią się do Królewskiey osoby moiey dla zdawania mi spraw oszczerczych, oszukiwania mię fałszywemi doniesieniami i przekładania mi prawideł, które są przeciwnemi dobru Państwa, a przy których powodowani są ci ludzie nienawiścią osobistą, lub innemi prywatnemi względami; rozkazuię, aby Don Filip Gonza-

les Vallejo, który nadużył moiego zaufania i dobrych zamiarów moich, złożonym był z urzędu Dyrektora rękodzieł Królewskich Gwadalaxary i Brihuego. Chcąc iednakże wyświadczyć łaskę w mieysce sprawiedliwości, skazuię go na 10cioletnie wygnanie na wyspę Ceutę, zkąd, nawet po upłynieniu tego czasu, bez pozwolenia moiego nie będzie mógł powrócić. Dowiedzieliście się o tém teraz; każcie więc to ogłosić i wydaycie potrzebne rozkazy, aby to dopełnionem było.

Ja, Król.

W pałacu d. 28. Stycznia 1816.

Rozchodzi się pogłoska, że były Minister Vallejo domagał się, aby go sądził Trybunał, i aby mu wolno było bronić się. Król, wierny zasadym swoim, nie odrzucił tey prośby. Sprawa ta będzie bez wątpienia interessuiącą, a przynaymniey wzbudzi wielką ciekawość z powodu rangi oskarzonego i tych osób, które przytem nieuchronnie interessowanemi będą.

Wielka Brytaniia.

Dnia 13. Lutego Kanclerz Skarbowy oświadczył w Izbie niższey, iż tymczasowo nie może bydź mniey woyska od 149,000. „Co za ogromna ilość! (rzekł P. Tierney) Nie chcę sądzić, iż to woysko mogłoby obrócić broń przeciwko współobywatelóm; lecz obawiam się przewagi Korony. Lękam się niebezpieczeństw mogących zagrozić wolności i Konstytucyi Angielskiey. Radbym podnieść głos moy dla uczynienia wrażenia i ostrzeżenia Narodu, ażeby zawczasu myślał o przyszłem bezpieczeństwie. (Na to Lord Castlereagh uśmiechnął się.) Niech się śmieie szanowny Lord, bo w tey Izbie ma po sobie większość; tuszę atoli, iż nie wszędzie ią znaleźć potrafi. Po tylu zwycięztwach, po nabyciu takiey sławy, nie maiąc iuż nieprzyiaciela, któregobyśmy się obawiali, na coż nam potrzeba ogromnego woyska? Cóż nam pomogła cała mądrość szlachetnego Lorda przy powszechnem uspokoieniu Europy? Na cóż nam się zdało wysypanie tylu pieniędzy, gdy ten tylko odnosiemy skutek z iego mądrości i marnotrawstwa, iż niesłychaną liczbę woyska dla naszego bezpieczeństwa utrzymywać musiemy? Dla czegoż mamy mieć więcey woyska, niż w roku 1792?“

Odpowiedział Lord Castlereagh: „Melancholiczne wyobrażenia i proroctwa pochodzą szczęściem od tey samey strony, która nas co rok podobnemi narzekaniami nudziła, a ze skutku zawsze się inaczey przekonała. Nigdy zaisto nie było myślą Rządu naśladować ślepo charakter woyskowy innych Kraiow. Lecz nie mogę dopóty patrzeć spokoynie na stan Europy, dopóki nie postrzegę, iż duch woyskowy, zrodzony przez uciemiężenie i tyraniię, i ciągle ieszcze panuiący, powróci do przyzwoitych swoich granic, i dopóki prawa cywilne nie będą wszędzie szanowane. Nie mogę wcale radzić, ażeby natychmiast złożono oręż, dopóki inne Kraie będą uzbroione. Jestem przekonany, iż Naród dla przyniesienia ulgi we wszystkich ciężarach, nie zaniecha wszelkich środków przezorności, i zechce raczey rok ieden poczekać, aby mógł widzieć, iakie skutki z wielkich wypadków nastąpią.“ — Uchwaliła Izba, ażeby Kanclerz skarbowy dał w tey mierze dokładnieyszą wiadomość.

W Izbie wyższey były podobne spory między Lordami Grenville i Liverpool.

Dnia 15. Lutego P. Brougham uczynił w Izbie niższey wniosek względem podania adressu do Xięcia Rejenta z prośbą, ażeby zważył cierpienia dawnieyszych Członków Rejencyi i Stanów w Hiszpanii, i wstawił się za nimi. „Angliia (rzekł) iest Kraiem wolności i wsparciem nieszczęśliwych. Ileż to razy uymowała się za uciśnionymi na stałym lądzie, iako to: Hugonotami, Hollendrami, teraźnieyszą rodziną Królewską we Francyi etc. Na wezwanie nasze utworzyła się Rejencya i Stany w Hiszpanii; byli Sprzymierzeńcami naszymi, a teraz, gdy Członków tak nazwanych Liberalistów uciskaią, prześladuią, więżą lub wypędzaią, porzucamy ich, i zapominamy o mękach, które cierpią. Czyż takie postępowanie przystoi dla uwielbiaiącey wspaniałości Angielskiey?“ Rozwodził się potem P. Brougham nad opisaniem wypadków w Hiszpanii.

Lord Castlereagh odpowiedział: „Dziwuię się bardzo wnioskowi mówcy. Czemuż się wprzód nie wywiedział, co Rząd w tey mierze czynił? Czy myśli tylko wzniecić znowu niezgodę? Dla czegoż mówiąc o Monarsze, z którym mamy przymierze, używa wyrazów mogących go rozgniewać? Nic bardziey nie rozszerza zasad sprawiedliwości i zdrowey polityki, tudzież tolerancyi i wolności, iak publiczne obrady Parlamentu Angielskiego. Gdybyśmy się iednak chcieli wdawać w interessa między obcym Monarchą a Poddanymi iego, gdybyśmy sobie przywłaszczali przepisywanie im prawideł, natenczas Parlament Angielski utraciłby wkrótce cały szacunek, i przestałby bydź narzędziem udzielania Swiatu dobrego sposobu myślenia i czucia. Zbyt często wyrzucano nam sprawiedliwie zbyteczną dumę. Jeżeli podobnie postępować będziemy, charak-

ter nasz, taką dzisiay wziętość maiący, wkrótce upadnie, i wysokie wyobrażenia o Parlamencie Angielskim zupełnie znikną. Przypadki, w których dawniey uymowaliśmy się za uciśnionymi, nie stosuią się wcale do teraźnieyszych. Ręczę honorem moim, iż Rząd nasz bardziey zawinił, niż zamało uczynił dla osób w Hiszpanii, o których wspomniano. Tak nazwani Liberaliści należą do strony anti-Francuzkiey, i z tego względu mogą bydź nazwani stronnikami Angielskimi. Nienawidzili obcego tyrana, lecz często przeszkadzali bardzo Lordowi Wellingtonowi i walecznemu woysku naszemu. Liberaliści pod względem politycznym są prawdziwymi Jakobinami. Chcieli bydź udzielnymi. Dawniey szanowny mowca nazywał Członki Stanów Hiszpańskich i Liberalistów Donkiszotami, którzy bili się z wiatrakami, a teraz wystawia ich za wzór patryotów. Hiszpaniia i Liberaliści nie chcieli mieć nic do czynienia z Angliią. Portugaliia oddała się nam zupełnie, i oswobodziliśmy ią. Lord Wellington otrzymał także naczelne dowództwo nad woyskiem Hiszpańskiem małą większością głosów, bo tylko 6. Wszyscy Liberaliści dali przeciwko niemu kreski. Mylnie twierdzą, iakoby Królowi Hiszpańskiemu pieniędzmi naszemi pomagano. Dano mu tylko 4,000 piastrów na wydatki stołowe, gdy z Valence do Hiszpanii powracał. Angliia odmówiła mu wszelkich innych posiłków pieniężnych, aż do nadeyścia niewątpliwey wiadomości, iż użyto przyzwoitych środków względem wypędzonych osób godnych politowania, i aż do uskutecznienia obietnicy Królewskiey w nadaniu wolnego Rządu Kraiowi. Król Ferdynand przybył do Hiszpanii w zamiarze przyięcia nowey Konstytucyi; lecz poznał, iż nie iest stosowną dla Narodu. Deputacya nawet, złożona z kilku Członków Stanów, prosiła go, aby iey nie zatwierdził. Jak pospólstwo lubi Ferdynanda, okazuie się ztąd, iż ciągnęło poiazd iego z Aranjuez do Madrytu, przeszło 30 mil Angielskich. Po odrzuceniu Konstytucyi ułożoney przez Stany, nie było żadnego szemrania w Hiszpanii. Lud tameczny przywiezuie więcey wagi do kilku osobliwszych ustaw dawney Konstytucyi, w których błędy upatruiemy, aniżeli my do naydoskonalszych praw naszych. Zdarzenia od 30 lat dowiodły, iż nie dobrze obalać cały dom dla naprawy kilku mieysc iego zepsutych. Radbym, ażeby Król Hiszpański uskutecznił oświadczenie pod dniem 4. Maia, obeymuiące zasady wolnego Rządu. Mam iednak nadzieię, iż to z czasem nastąpi. Bardzobyśmy oddalili ten czas, gdybyśmy nieostropnie uymowali się dyktatorskim sposobem za iaką stroną w Hiszpanii, a przez to kłótnię i woynę sprowadzili. Czyliż można pragnąć przywrócenia Stanów z nieograniczoną władzą? Ileż to okrucieństw popełniły? Jenerał Abisbal, który wydał paszkwil na Stany, został od nich uwięziony, i bez sądu wygnany na zawsze z Hiszpanii. Całą Radę Kastylską, która przeciw temu podała przełożenie, osadzono w więzieniu, i wypędzono z Kraiu. (Zawołano: Słuchaycie! słuchaycie!) Sławny Jenerał Palafox umarł w więzieniu na wyspie Minorce, dokąd go Stany posłały. Złożyły oraz Biskupa w Orense za to, iż nie chciał podpisać uchwały ogłaszaiącey, iż sam tylko Lud iest prawdziwym Monarchą. Zacny ten Prałat, który tyle dla dobra Hiszpanii uczynił, chcąc ocalić życie swoie, musiał szukać schronienia w Portugalii. (Zawołano znowu: Słuchaycie! słuchaycie!) Takich to ludzi nazywa szanowny mowca Stanami przychylnemi Anglii! Gdyby iaki Minister Królewski oświadczył Parlamentowi, iż Rząd Angielski wstawił się za niemi, i że 4 wielkie Mocarstwa Europeyskie zaleciły Posłom swoim przy Dworze Hiszpańskim, ażeby się ile możności za niemi wstawiali, byłoby to zatamowaniem wszelkiego pomyślnego skutku. Uczucie dostoyności w Kraiach Europeyskich nie mogłoby tego znieść, abyśmy sobie przywłaszczali dawanie polityczney nauki. Gdybyśmy chcieli bydź w tey mierze dyktatorami dla innych Mocarstw, stalibyśmy się przedmiotem zasłużoney nienawiści. (Zawołano: Słuchaycie! słuchaycie!) Nieszczęśliwi, za którymi szanowny mówca obstaie, i nad których losem ubolewamy, zginęliby zupełnie. Z tych i innych powodów, nigdy żadnemu wnioskowi nie byłem bardziey przeciwny, iak teraźnieyszemu."

Wniosek Pana Brougham, który wyznał, iż nie wiedział o uczynionem dawniey wstawieniu się Rządu za Członkami Stanów Hiszpańskich, odrzucono większością 123 kresek przeciwko 42.

Wczoray oświadczył Kanclerz skarbowy w Izbie niższey, iż wydatki w roku zeszłym wynosiły 84 milionów funtów szterl., których połowę obrócono na uzbroienia woienne, i upłacenie długu narodowego. Na rok teraźnieyszy potrzeba tylko blisko 29 milionów, a na przyszły dosyć będzie zapewne 20 milionów.

P. Neuport rzekł: „Naprożno maluią nam tak pochlebne obrazy naszych źródeł. Każdy, kto tylko uważa stan naszego Kraiu, przyznać musi, iż w porownaniu z takiemi obrazami, nic nie widział, coby na pozór było

pięknieyszém, à w istocie gorszém. Nadaremnie prawią nam o wielkim wywozie towarów za granicę, kiedy wewnętrzny nasz handel iest bardzo ścieśnionym. Nie można tak łudzić Narodu. Nie powinni sobie Ministrowie wystawiać, iż w pokoiu znosić będziemy ciężary woienne dla tego, żeśmy ie podczas woyny stale znosili. Nie lękam się żadney nagany; Oyczyzna utyskuie w nędzy; Irlandya nierównie więcey cierpi, aniżeli Anglia."

Według doniesień z wyspy Heleny (zawartych w Gazetach Angielskich) Bonaparte ie wiele, i nadzwyczaynie otył. Kapitan pilnuiący Bonapartego musi co 24 godzin o nim donosić. Niekontent iest Bonaparte z Admirała Cockburn za używanie wielkiey surowości. Nie lubi przyymować często obcych osób dla tego, iż muszą mieć wyraźne w tey mierze pozwolenie od Admirała. Jeżeli chce iechać konno za wyznaczony mu obwód, musi pierwey pozyskać pozwolenie. Niedawno kazał sobie obciąć włosy na głowie, i zalecił służącemu, ażeby ie natychmiast spalił, a nie dowierzaiąc mu, sam pozbierał włosy i rzucił ie w ogień. — Bonaparte dla tego się poróżnił z Bertrandem, iż nie chce, ażeby ktokolwiek bądź z towarzyszących mu osób ubolewał nad iego losem, a Pani Bertrand bardzo płakała i narzekała, mąż zaś iey pomagał.

Francya.

Urządzeniami z dnia 19. Stycznia i 14. Lutego nakazał Król ukończyć stawianie Kościoła Maryi Magdaleny, aby postawić w nim błagalne pomniki Ludwikowi XVI., Królowey Maryi Antoninie, Ludwikowi XVII. i Xiężnie Elżbiecie. Pomnik Xięcia d'Enghien stać będzie w Kościele zamku Vincennes. Wszystkie te pomniki zrobionemi będą z białego karraryyskiego marmuru. Posąg Ludwika XIII. stać będzie znowu na placu Królewskim, Ludwika XIV. na placu Zwycięztwa, a Ludwika XV. na placu tegoż nazwiska. Posągi tych Monarchów będą z marmuru, wyobrażaiąc ich siedzących na koniu. Względem postawienia posągu Henrykowi IV. wydano iuż, iak wiadomo, dawniey potrzebne urządzenia. Dwanaście kolossalnych posągów wyobrażaiących *Bayarda* i *Ongueselin*, *Turreniusza* i *Kondeusza*, Xiędza *Segur* i Kardynała *Richelieu*, *Sallego* i *Collierta*, *Tourville*, i *Duguay-Trouin*, *Duquesne* i *Safren*, zdobić będą z czterema trofeami most Ludwika XVI.

Niemiecka Gazeta Paryzka pisze, iż z rozkazu Króla postawione bydź maią kosztem Rządu posągi, wyobrażaiące Jenerałów Moreau i Pichegru.

Monitor ogłosił ustawę Królewską z dnia 13. Lutego opiewaiącą, iż odnowienie Burmistrzów, które miała zayśdź w r. 1818, nastąpi roku 1816, i odbywać się będzie co lat 5. — Odnowienie Rad municypalnych, które miało się odbyć w roku 1825, nastąpi w r. 1821, poźniey w r. 1831, i tak daley co lat 10.

Izba Deputowanych zatrudnia się teraz proiektem do prawa o zgromadzeniach obieraiących. Pan Hyde de Neuvile wniósł, ażeby nieżonatych w 40tym, a żonatych w 30 roku ich życia uznać za mogących bydź obranymi. Konstytucya postanowiła, iż ma bydź 262 Deputowanych. Kommissya uważaiąc tę liczbę nadto małą, uczyniła wniosek, ażeby ich było 384. — P. Pasquier, były Minister banku, oświadczył, iż w tey mierze należy się ściśle trzymać Konstytucyi. Mowa iego sprawiła wielkie wrażenie na umysłach Członków Izby, i głośno ią pochwalili.

Dawnieysze Członki Konwencyi narodowey, i inni, którzy się muszą oddalić z Kraiu, zabieraią z sobą wiele pieniędzy. Bankierowie Paryzcy zrobili dla kilku z nich wielki kredyt w Lipsku, Warszawie i innych miastach.

Piszą z Tarbes, iż dnia 4. Lutego poymano Jenerała Maransin we własnym iego domu w Lourdes, i do Tarbes przywieziono.

W pierwszych dniach Lutego uwięziono kilka osób w Bordeaux, a między niemi Pana Forcade, Ławnika tamecznego za rządów Bonapartego.

Zaszły niedawno rozruchy w Caen, z powodu pokazania się okrętu, maiącego troykolorową flagę. Na pierwszą o tém wiadomość, zebrała się zaraz pewna liczba ludzi nieprzychylna Królowi; rozlegał się iuż okrzyk: Niech żyie Napoleon II! przyłączył się nawet do nich oddział żandarmów, wysłany na przywrócenie spokoyności i rozpędzenie tłumu; lecz poznano potém, iż to była flaga Hollenderska, maiąca też same kolory, iak dawnieysza Francuzka, z tą tylko różnicą, iż u iedney idą poziomo, a u drugiey pionowo.
